

รายงานการศึกษา ฝึกอบรม ประชุม ดูงาน/สัมมนา/ปฏิบัติการวิจัย ในประเทศและต่างประเทศ
(ระยะสั้นไม่เกิน ๙๐ วัน และ ระยะยาวตั้งแต่ ๙๐ วันขึ้นไป)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

ชื่อเรื่อง / หลักสูตร ศึกษาดูงานระบบบริหารการดูแลผู้ป่วย และฝึกปฏิบัติงานหัตถการ
สวนหัวใจและหลอดเลือด รุ่นที่ ๑

เพื่อ ศึกษา ฝึกอบรม ประชุม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย
งบประมาณ เงินงบประมาณกรุงเทพมหานคร เงินบำรุงโรงพยาบาล
 ทุนส่วนตัว ไม่เสียค่าใช้จ่าย

จำนวนเงิน - บาท

ระหว่างวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึง ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๕ สถานที่ ณ สถาบันโรคทรวงอก
คุณวุฒิ / วุฒิบัตรที่ได้รับ ไม่มี

๑.๑ ชื่อ - นามสกุล นางสาวเยาวภา พิมพ์แสง

อายุ ๒๖ ปี การศึกษา พยาบาลศาสตรบัณฑิต

ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ไม่มี

๑.๒ ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ

หน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่พยาบาลประจำการห้องปฏิบัติการสวนหัวใจและ
หลอดเลือด โดยได้รับมอบหมายในการดูแลให้บริการผู้ป่วยใน/นอกที่ปัญหาหัวใจและ
หลอดเลือด มีการประเมินสภาพผู้ป่วยตั้งแต่แรกรับ โดยใช้กระบวนการพยาบาล
ในการดูแลผู้ป่วยเพื่อให้ได้รับการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
ร่วมวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาของผู้ป่วย วางแผนให้การพยาบาลผู้ป่วย ช่วยแพทย์
ในการทำหัตถการสวนหัวใจและหลอดเลือด ให้คำปรึกษา เผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพ
ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ
และเป็นไปตามมาตรฐานการพยาบาล

๒.๑ ชื่อ - นามสกุล นางสาวรุจิรา เลื่อนแก้ว

อายุ ๒๕ ปี การศึกษา พยาบาลศาสตรบัณฑิต

ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ไม่มี

๒.๒ ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ

หน้าที่ความรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่พยาบาลประจำการห้องปฏิบัติการสวนหัวใจและ
หลอดเลือด โดยได้รับมอบหมายในการดูแลให้บริการผู้ป่วยใน/นอกที่ปัญหาหัวใจและ
หลอดเลือด มีการประเมินสภาพผู้ป่วยตั้งแต่แรกรับ โดยใช้กระบวนการพยาบาล
ในการดูแลผู้ป่วยเพื่อให้ได้รับการรักษาพยาบาลอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ
ร่วมวิเคราะห์วินิจฉัยปัญหาของผู้ป่วย วางแผนให้การพยาบาลผู้ป่วย ช่วยแพทย์
ในการทำหัตถการสวนหัวใจและหลอดเลือด ให้คำปรึกษา เผยแพร่ความรู้ด้านสุขภาพ
ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การรักษาอย่างมีประสิทธิภาพ
และเป็นไปตามมาตรฐานการพยาบาล

ส่วนที่ ๒...

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา ฝึกรอบม ประชุม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย

๒.๑ วัตถุประสงค์

๒.๑.๑ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติการพยาบาลผู้ป่วยด้านหัวใจและหลอดเลือด

๒.๑.๒ เพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะในการช่วยแพทย์ทำหัตถการ

๒.๑.๓ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการให้การพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการสวนหัวใจได้อย่างมีคุณภาพ ถูกต้องและปลอดภัย

๒.๒ เนื้อหา

การดูแลผู้ป่วยที่ได้รับการฉีดสีหลอดเลือดเลี้ยงหัวใจ (Coronary Angiography : CAG)

เป็นการสอดสายสวน (Catheter) เข้าไปในหัวใจและหลอดเลือด ผ่านหลอดเลือดแดงที่ขาหนีบ (Femoral artery), ที่ข้อพับแขน (Brachial artery) หรือที่ข้อมือ (Radial artery) เพื่อศึกษาความผิดปกติต่าง ๆ ของหลอดเลือดเลี้ยงหัวใจ ลิ้นหัวใจและระบบการไหลเวียนของหลอดเลือดในหัวใจด้านซ้าย

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อดูรูปร่าง โครงสร้างและหน้าที่ของหัวใจก่อนจะทำการผ่าตัดใหญ่
๒. เพื่อช่วยในการวินิจฉัยโรคหัวใจที่จะทำการผ่าตัดให้แน่ชัดยิ่งขึ้น
๓. เพื่อทราบความดันต่าง ๆ ในห้องหัวใจและหลอดเลือดใหญ่
๔. เพื่อทราบความรุนแรงการตีบของลิ้นหัวใจในห้องหัวใจและหลอดเลือด
๕. เพื่อทราบความผิดปกติของหัวใจ ในรายที่เป็นโรคหัวใจแต่กำเนิด
๖. เพื่อทราบตำแหน่งและความรุนแรงของการตีบของหลอดเลือดเลี้ยงหัวใจ
๗. เพื่อทราบประสิทธิภาพการทำงานของหัวใจ
๘. เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนการรักษาต่อไป

ข้อบ่งชี้

๑. ผู้ป่วย Chronic unstable angina ที่มีอาการบ่อย ๆ และไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ
๒. ผู้ป่วย Unstable angina
๓. ผู้ป่วยทำ Exercise stress test positive
๔. ผู้ป่วยที่มีภาวะกล้ามเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน โดยเฉพาะในระยะเวลา ๖ ชั่วโมงแรก
๕. ผู้ป่วยที่มีภาวะ Silent myocardial ischemia
๖. ผู้ป่วยที่มีประวัติกล้ามเนื้อหัวใจตายมาก่อน แล้วเกิดภาวะแทรกซ้อนอย่างรุนแรง เช่น ช็อค หัวใจล้มเหลว หัวใจเต้นผิดจังหวะหรืออาการเจ็บอกรุนแรง

๗. ผู้ป่วยที่มีภาวะลิ้นหัวใจผิดปกติบางราย โดยเฉพาะในรายที่มีอายุมากกว่า ๔๐ ปี อาจมีหลอดเลือดเลี้ยงหัวใจตีบ

การพยาบาล

๑. การพยาบาลผู้ป่วยในระยะก่อนตรวจสวนหัวใจและหลอดเลือด จะต้องเตรียมผู้ป่วยทั้งด้านร่างกายและจิตใจดังนี้

๑.๑ การเตรียมด้านจิตใจ

๑.๑.๑ ต้อนรับและทักทายผู้ป่วยด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม

๑.๑.๒ ประเมินสภาพจิตใจ ความกลัว ความวิตกกังวลของผู้ป่วยก่อนตรวจ เพื่อให้
ความช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยต่อไป

๑.๑.๓ ประเมินความรู้ ความเข้าใจของผู้ป่วย เกี่ยวกับขั้นตอนการตรวจ การปฏิบัติ
ตัว ก่อนทำการตรวจ ขณะทำการตรวจและหลังทำการตรวจ

๑.๑.๔ เปิดโอกาสให้ผู้ป่วยซักถามและตอบข้อซักถามหรือให้ความรู้เพิ่มเติม
ตามสภาวะที่ผู้ป่วยจะรับได้ในขณะนั้น

๑.๒ การเตรียมด้านร่างกาย

๑.๒.๑ ประเมินสภาพทั่วไปของผู้ป่วย เช่น ระดับความรู้สึกตัว การหายใจ สีผิว

๑.๒.๒ ประเมินและบันทึกสัญญาณชีพ

๑.๒.๓ ตรวจหาตำแหน่ง ประเมินความแรง อัตราการเต้นและความสม่ำเสมอ
ของชีพจรส่วนปลายของขาหรือแขน พร้อมทำเครื่องหมายไว้

๑.๒.๔ ตรวจสอบว่าผู้ป่วยได้งดอาหารและน้ำ ๔-๖ ชั่วโมงก่อนตรวจ

๑.๒.๕ ตรวจสอบว่าบริเวณตรวจได้รับการโกนขนและทำความสะอาดก่อนเข้า
ห้องตรวจ

๑.๒.๖ on injection plug หรือ on IV fluid

๑.๒.๗ ตรวจสอบและดูแลการได้รับยา pre medication

๒. การพยาบาลผู้ป่วยในขณะที่ตรวจสวนหัวใจและหลอดเลือดที่สำคัญมีดังนี้

๒.๑ เตรียมเครื่องมือและส่งเครื่องมือให้แพทย์ในขณะที่ทำการตรวจ

๒.๒ ช่วยจัดท่าผู้ป่วยในขณะที่ถ่ายภาพเอกซเรย์

๒.๓ ประเมินและบันทึกสัญญาณชีพอย่างน้อยทุก ๑๕ นาทีหรือตามความเหมาะสม

๒.๔ สังเกตและซักถามอาการผิดปกติของผู้ป่วย ถ้าพบว่ามีอาการผิดปกติรายงานแพทย์
ทราบและให้การพยาบาลอย่างเหมาะสมทันที

๒.๕ แจ้งและอธิบายให้ผู้ป่วยทราบถึงอาการผิดปกติที่อาจเกิดขึ้นได้ในขณะทำ
เช่น รู้สึกใจสั่นเป็นบางครั้งหรืออาการร่อนวูบวบบตามตัว

๒.๖ อธิบายถึงการสอดสายหัวใจเข้าลิ้นหัวใจ แล้วกลั้นไว้ขณะฉีดสารทึบรังสีเพื่อดูเลือดเลี้ยงหัวใจ
บนจอภาพแสดงผลขณะฉีดสารทึบรังสีได้อย่างชัดเจน โดยไม่ถูกกะบังลมบังบางส่วนของหลอดเลือด

๓. การพยาบาลผู้ป่วยในระยะหลังการตรวจสวนหัวใจและหลอดเลือด มีดังนี้

๓.๑ ช่วยพยุงหรือเคลื่อนย้ายผู้ป่วยลงจากเตียงตรวจ ระวังไม่ให้ผู้ป่วยงอขาข้างที่ตรวจ

๓.๒ เตรียมอุปกรณ์สำหรับการห้ามเลือด

๓.๓ ช่วยแพทย์กดแผลผู้ป่วยเพื่อห้ามเลือด พร้อมทั้งพูดคุยซักถามผู้ป่วย ให้คลาย
ความวิตกกังวลหรือความกลัว

๓.๔ ประเมินความรู้ความเข้าใจของผู้ป่วยเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวหลังทำการตรวจ
พร้อมให้คำแนะนำการปฏิบัติตัวหลังตรวจ

๓.๕ หลังจาก...

๓.๕ หลังจากกดแผลจนเลือดหยุดแล้วให้ปิดแผลและใช้หมอนทรายทับเหนือบริเวณแผลไว้ ในกรณีที่ใส่สายสวนผ่านทาง radial artery หลังทำการกดแผลห้ามเลือดจนเลือดหยุดแล้ว ปิดแผลและ pressure dressing ไว้

๓.๖ วัดสัญญาณชีพ ประเมินชีพจรส่วนปลายเปรียบเทียบกับก่อนทำหัตถการ

๓.๗ บันทึกรายงานทางการพยาบาล

๓.๘ มอบหมายให้พยาบาลส่งผู้ป่วยกลับหอผู้ป่วยและต้องส่งเวรให้กับเจ้าหน้าที่

การขยายหลอดเลือดหัวใจ (Percutaneous Coronary Intervention : PCI)

เป็นการรักษาผู้ป่วยหลอดเลือดหัวใจตีบ ด้วยวิธีการสอดสายสวนชนิดที่มีลูกโป่งขนาดเล็กตรงปลายสาย การใช้อุปกรณ์พิเศษเฉพาะหรือขดลวดชนิดพิเศษ ผ่านผิวหนังเข้าสู่หลอดเลือดแดงที่แขนหรือขาไปหลอดเลือดเลี้ยงหัวใจแขนงที่ตีบและทำการขยายส่วนที่ตีบ

วัตถุประสงค์

เพื่อทำให้เกิด reperfusion ของหลอดเลือดที่ตีบ ซึ่งจะช่วยสงวนกล้ามเนื้อหัวใจบางส่วนที่ยังไม่ตาย

การพยาบาล

การพยาบาลผู้ป่วยที่ได้รับการขยายหลอดเลือดหัวใจตีบด้วยลูกโป่ง ทั้งก่อนทำ ขณะทำและหลังทำ เป็นกระบวนการที่สำคัญมากที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ป่วยปลอดภัยจากภาวะแทรกซ้อนลดความวิตกกังวลต่าง ๆ รวมทั้งช่วยสนับสนุนการวินิจฉัยรักษาของแพทย์บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหวัง

การดูแลผู้ป่วยก่อนทำการตรวจรักษา

๑. แนะนำตัวให้ผู้ป่วยทราบ เพื่อให้ผู้ป่วยรู้สึกอบอุ่น คุ่นเคยและไว้วางใจ

๒. ประเมินผู้ป่วยเกี่ยวกับสภาพร่างกายทั่วไป ระดับความรู้สึกตัวของผู้ป่วย จับชีพจรส่วนปลาย ประเมินระดับความรู้ความเข้าใจของผู้ป่วยเกี่ยวกับการตรวจรักษา สภาพจิตใจ อารมณ์ของผู้ป่วย

๓. พูดคุยและสอบถามเกี่ยวกับประวัติความเจ็บป่วย ประวัติการแพ้ เช่น ยา อาหารทะเล สารที่บ่งชี้และสารเคมีอื่น ๆ รวมถึงแหล่งสนับสนุนด้านการเงินของผู้ป่วย

๔. อธิบายให้ผู้ป่วยทราบถึงความจำเป็นที่จะต้องให้ผู้ป่วยเซ็นยินยอมรับการรักษา

๕. ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูงผู้ป่วย

๖. ติดตามผลการตรวจทางห้องปฏิบัติการ

๗. พูดคุยและอธิบายให้ความรู้ คำแนะนำเกี่ยวกับการตรวจรักษาแก่ผู้ป่วย โดยดูจากความสามารถในการรับรู้ของผู้ป่วย รวมถึงตอบคำถามของผู้ป่วยด้วยความเต็มใจ

๘. วัดสัญญาณชีพพร้อมลงบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

๙. ช่วยเหลือดูแลให้ผู้ป่วยปัสสาวะก่อนเข้าห้องตรวจ

การดูแลผู้ป่วยขณะทำการตรวจ

๑. กล่าวทักทายผู้ป่วยด้วยใบหน้ายิ้มแย้ม แนะนำผู้ป่วยให้รู้จักแพทย์ที่จะทำการตรวจรักษา พูดคุยกับผู้ป่วยและย้ายผู้ป่วยขึ้นเตียงตรวจ จัดท่าผู้ป่วย และคลายเสื้อผ้าผู้ป่วยให้หลวม

๒. ติดเครื่องตรวจวัดคลื่นไฟฟ้าหัวใจ

๓. ทำความสะอาดผิวหนังผู้ป่วย บริเวณที่จะทำการตรวจ คลุมผ้าสะอาดปราศจากเชื้อ

๔. ให้ oxygen...

๔. ให้ oxygen canular ๓ LPM ในกรณีที่ผู้ป่วยใช้เครื่องช่วยหายใจ ดูแลปรับตั้งเครื่องช่วยหายใจตามแผนการรักษาอย่างถูกต้อง

๕. เปิดเครื่องมือเครื่องใช้ รวมถึงอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่เตรียมไว้และจัดวางบนโต๊ะเตรียมเครื่องมือให้พร้อมที่จะใช้อย่างสะดวก รวดเร็ว

๖. พยาบาลที่ช่วยส่งเครื่องมือ ใส่หมวก ผูกผ้าปิดปากและจมูก สวมชุดตะกั่วแล้วล้างมือให้สะอาด ล้างแก้วและถาดด้วยน้ำยาล้างมือโดยยึดหลักปราศจากเชื้อ

๘. เตรียมเครื่องมือเครื่องใช้และอุปกรณ์สายสวนให้พร้อมใช้งาน

๙. ช่วยแพทย์ในการส่งเครื่องมือ เครื่องใช้ อุปกรณ์และสายสวนต่าง ๆ ตามขั้นตอนการตรวจรักษา รวมทั้งช่วยแพทย์ในการฉีดสารทึบรังสี การขยายหลอดเลือดเลี้ยงหัวใจด้วย balloon การให้ยา nitroglycerine และ heparin ทางหลอดเลือดอย่างถูกต้อง

๑๐. ประเมินและติดตามการเปลี่ยนแปลงของสัญญาณชีพ ระดับความรู้สึกตัว สัญญาณคลื่นไฟฟ้าหัวใจและอาการผิดปกติอื่น ๆ ตลอดเวลา ถ้าพบว่ามีความผิดปกติ ต้องรีบรายงานแพทย์ทราบ

๑๑. เมื่อแพทย์ทำการตรวจรักษาเสร็จแล้ว ทำความสะอาดบาดแผลและปิดให้เรียบร้อย

การดูแลผู้ป่วยหลังทำการตรวจรักษา

๑. ประเมินผู้ป่วยเกี่ยวกับ

๑.๑ สภาพร่างกายทั่วไป ระดับความรู้สึกตัว บริเวณที่ใส่สายสวน ลักษณะของบาดแผล

๑.๒ ระดับความแรงของชีพจรส่วนปลายเปรียบเทียบกับก่อนทำการตรวจรักษา

๑.๓ สภาพจิตใจ อารมณ์ของผู้ป่วย

๑.๔ ระดับความรู้ ความเข้าใจของผู้ป่วย เกี่ยวกับการปฏิบัติตัวหลังทำการตรวจรักษา

๒. วัดสัญญาณชีพทุก ๑๕ นาที หลังทำการตรวจรักษา

๓. ประเมิน ติดตามอาการเปลี่ยนแปลงของผู้ป่วย และภาวะแทรกซ้อนจากการตรวจรักษา

๔. จัดทำให้ผู้ป่วยนอนราบ ไม่หุนหันโมโห ไม่ให้มีการงอของแขนหรือขาที่ทำการตรวจรักษา

ในกรณีที่ทำ transradial PTCA ผู้ป่วยไม่จำเป็นต้องนอนราบ

๕. อธิบายให้ความรู้และคำแนะนำผู้ป่วยเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติตนหลังทำการตรวจรักษา

๒.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

๒.๓.๑ ต่อตนเอง

- มีความรู้และทักษะในการดูแล ให้การพยาบาลผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือด ที่มารับบริการการฉีดสียหลอดเลือดเลี้ยงหัวใจและการขยายหลอดเลือดเลี้ยงหัวใจ สามารถสำรวจปัญหาและดูแลจัดการปัญหาต่าง ๆ ในผู้ป่วยโรคหัวใจและหลอดเลือดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒.๓.๒ ต่อหน่วยงาน

- สามารถนำความรู้และทักษะการทำหัตถการไปประยุกต์ใช้ในการบริการผู้ป่วยที่ได้รับ การฉีดสียหลอดเลือดเลี้ยงหัวใจและการขยายหลอดเลือดเลี้ยงหัวใจได้อย่างมีคุณภาพ ถูกต้องและปลอดภัย

๒.๓.๓ อื่น ๆ

- เรียนรู้อุปสรรค ปัญหาจากการทำงานขององค์กรอื่น ๆ เพื่อมองเห็นระบบที่เกิดจากกระบวนการทำงานที่ทำหาย

ส่วนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรค

๓.๑ การปรับปรุง

- เนื้อหาสาระและรายละเอียดในการทำหัตถการแต่ละอย่างค่อนข้างมาก ระยะเวลาในการอบรมค่อนข้างน้อย

- เนื้อหาบางหัวข้อไม่มีเอกสารประกอบการบรรยาย

๓.๒ การพัฒนา

- ต้องหาโอกาสพัฒนาความรู้ ค้นคว้าหาความรู้ในกลุ่มงานห้องปฏิบัติการสวนหัวใจ และหลอดเลือดเพิ่มเติม ฝึกทักษะต่าง ๆ เพื่อให้สามารถนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์มาพัฒนา

ส่วนที่ ๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

- การฝึกทักษะการทำหัตถการของห้องสวนหัวใจ ทำให้ได้รับความรู้ ความเข้าใจถึงขั้นตอน วิธีการปฏิบัติ การดูแลผู้ป่วยทั้งก่อนทำ ขณะทำและหลังทำหัตถการ สามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในการดูแล ป้องกัน ส่งเสริมสุขภาพและจัดการปัญหาผู้ป่วยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

(ลงชื่อ).....(ผู้รายงาน)

(นางสาวเยาวภา พิมพ์แสง)

(ลงชื่อ).....(ผู้รายงาน)

(นางสาวรุจิรา เลื่อนแก้ว)

ส่วนที่ ๕ ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

ถือได้ว่า การศึกษาดูงานในครั้งนี้ เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพได้เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในระบบบริหารการดูแลผู้ป่วย และฝึกปฏิบัติงานหัตถการสวนหัวใจและหลอดเลือดให้พัฒนาต่อเนื่องอย่างมีประสิทธิภาพ